

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

**ΚΡΑΤΙΚΗ ΟΡΧΗΣΤΡΑ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ**

Έτος 2000
Πέμπτη συναυλία

ΑΙΘΟΥΣΑ ΤΕΛΕΤΩΝ
ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Παρασκευή 11 Φεβρουαρίου 2000, ώρα 21.00

- .....
- Η ΚΟΘ διατηρεί το δικαίωμα - αν χρειαστεί - να τροποποιήσει το πρόγραμμα.
  - Η είσοδος μετά την έναρξη της συναυλίας επιτρέπεται μόνο στο διάλειμμα.
  - Για οποιαδήποτε ανατύπωση κειμένων ή φωτογραφιών καθώς και για φωτογράφιση, μαγνητοσκόπηση ή ηχογράφιση των συναυλιών απαιτείται άδεια από τη Διεύθυνση της Κ.Ο.Θ.
  - Η Κ.Ο.Θ. έχει το δικαίωμα υπερτιμημένων εισιτηρίων σε ειδικές περιπτώσεις μετακαλούμενων καλλιτεχνών.
  - Η είσοδος στη συναυλία επιτρέπεται και σε παιδιά 8 ετών και άνω.

Συναυλία

**ΚΡΑΤΙΚΗΣ ΟΡΧΗΣΤΡΑΣ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ**

Διευθυντής ορχήστρας

EMIR SAUL

Μέτζο-σοπράνο

ANTONELLA dalla POZZA

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Α΄ μέρος

ΒΕΛΑ ΒΑΡΤΟΚ

(1841-1945)

Ρουμάνικι λαϊκοί χοροί

- I. Joc cu bâta (Allegro moderato)
- II. Brâul (Allegro)
- III. Pe Loc (Andante)
- IV. Bunciumeana (Moderato)
- V. Poargă Româneasca (Allegro)
- VI. Maruntel (L'istesso tempo)
- VII. Maruntel (Allegro vivace)

ASTOR PIAZZOLLA

(1921-1992)

Las Cuatro Estaciones Porteñas

- I. Verano Porteño
(Allegro moderato, Lento, Allegro moderato)
- II. Otoño Porteño (Allegro moderato, Lento, Allegro moderato)
- III. Invierno Porteño (Lento, Allegro, Lento)
- IV. Primavera Porteña (Allegro, Lento, Allegro)

Α΄ εκτέλεση

ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Β' μέρος

RICHARD WAGNER

(1813-1883)

*Πρελούδιο και θάνατος της Ιζόλδης
από την όπερα "Τριστάνος και Ιζόλδη"
για ορχήστρα και φωνή*

Andante sostenuto - Allegro moderato - Allegro

Τραγούδι: **ANTONELLA dalla POZZA**

MANUEL de FALLA

(1876-1946)

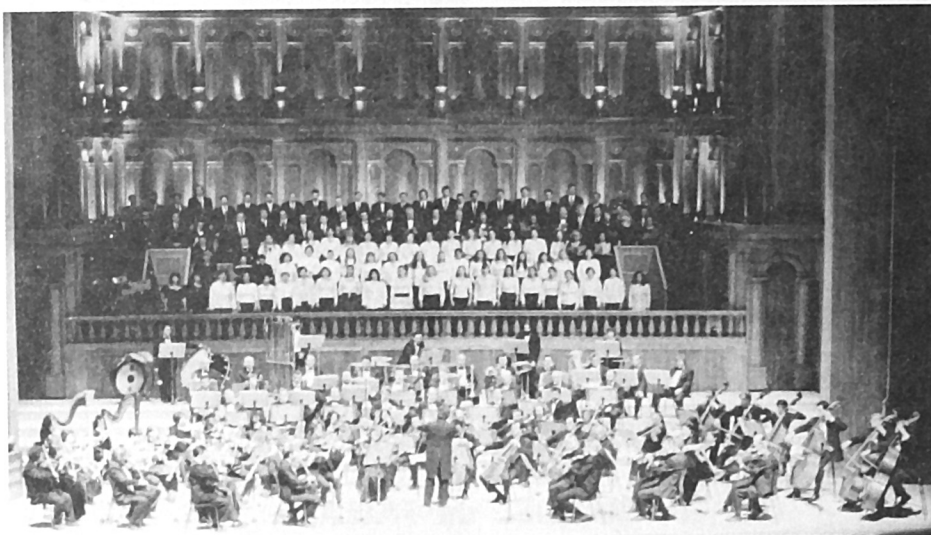
*Ei Amor Brujo,
Σουίτα μπαλέτου για τραγούδι και ορχήστρα*

- I. Εισαγωγή - Σκηνή
- II. Στο σπήλαιο
- III. Χορός της πονεμένης αγάπης
- IV. Ο επανερχόμενος
- V. Ο χορός του τρόμου
- VI. Ο μαγεμένος κύκλος
- VII. Μεσάνυχτα
- VIII. Τελετουργικός χορός της φωτιάς
- IX. Σκηνή
- X. Χορός των σπινθήρων της φωτιάς
- XI. Παντομίμα
- XII. Χορός της παινιδιάρικης αγάπης
- XIII. Φινάλε - Καμπάνες του πρωϊνού

Τραγούδι: **ANTONELLA dalla POZZA**

Μουσική διεύθυνση: **EMIR SAUL**

ΚΡΑΤΙΚΗ ΟΡΧΗΣΤΡΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Η Κ.Ο.Θ. στη γιορτή εγκαινίων του Μεγάρου Μουσικής Θεσσαλονίκης, Κυριακή 2 Ιανουαρίου 2000
(Τα Νικητήρια, Δ' μέρος από τη Συμφωνία της Λεβεντιάς του Μανώλη Καλομοίρη)

Η Κρατική Ορχήστρα Θεσσαλονίκης ιδρύθηκε το 1959 ως τμήμα του Κρατικού Ωδείου Θεσσαλονίκης με τον αρχικό τίτλο 'Συμφωνική Ορχήστρα Βορείου Ελλάδος' (Σ.Ο.Β.Ε.).

Τον Νοέμβριο του 1969, έπειτα από συνεχείς προσπάθειες του Σόλωνα Μιχαηλίδη, ιδρυτή και μόνιμου διευθυντή της Σ.Ο.Β.Ε., η ορχήστρα κρατικοποιήθηκε και πήρε τον τίτλο Κρατική Ορχήστρα Θεσσαλονίκης, Κ.Ο.Θ.

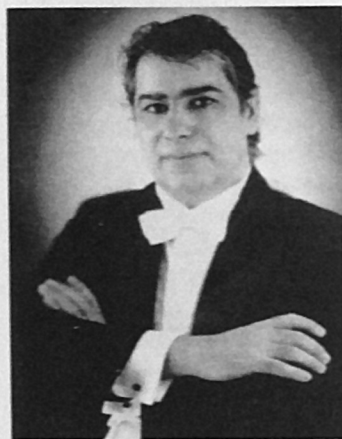
Η Κ.Ο.Θ. συνεργάστηκε με παγκοσμίως φήμης αρχιμουσικούς και σολίστες. Από το 1966 συμμετέχει τακτικά στο Φεστιβάλ Αθηνών και στα ΔΗΜΗΤΡΙΑ Θεσσαλονίκης, αντιπροσωπεύοντας επάξια το βορειοελλαδικό δυναμικό. Στην πορεία της η Κ.Ο.Θ. προσπάθησε να λειτουργήσει πολύπλευρα. Γιόρτασε τα 30 χρόνια της ίδρυσής της με συναυλίες στη Λεμεσό και την Λευκωσία το 1989 τιμώντας ταυτοχρόνως τον ιδρυτή της μάεστρο και δάσκαλο Σόλωνα Μιχαηλίδη.

Πρωτοπαρουσίασε πολλά έργα ελλήνων συνθετών και πραγματοποίησε εκδηλώσεις — αφιερώματα στη μνήμη συνθετών, όπως των *Καλομοίρη, Νικήτα, Βάρβογλη, Ευαγγελάτου, Μιχαηλίδη* και άλλων. Στο διαγωνισμό νέων καλλιτεχνών που οργάνωσε επί σειρά ετών, παρουσίαζε τους επιτυχόντες σε συναυλίες. Στην αίθουσα Αυλαία λειτούργησε την Ορχήστρα Νέων της Κ.Ο.Θ. και έδωσε την ευκαιρία σε πολλούς ταλαντούχους νέους να εμφανιστούν είτε ως σολίστ, είτε ως μέλη μικρών συνόλων.

Η Κρατική Ορχήστρα Θεσσαλονίκης εκτός από τις τακτικές της εμφανίσεις, έδωσε συναυλίες για τη *Διεθνή Αμνηστία*, για τη *μνήμη του Πολυτεχνείου*, καθώς και συναυλίες σε σχολεία, εργοστάσια, πολιτιστικά κέντρα και σε πολλές πόλεις της Ελλάδας. Συμμετείχε σε Φεστιβάλ του ελληνικού χώρου, στο Festival International "Zino Francescatti" της Μασσαλίας και σε συναυλίες και Φεστιβάλ Μουσικής Δωματίου στο Μέγαρο Μουσικής Αθηνών.

Στις 2 Ιανουαρίου 2000 η ΚΟΘ συμμετείχε στη *Γιορτή εγκαινίων* του Μεγάρου Μουσικής Θεσσαλονίκης.

EMIR SAUL

Ο Εμίρ Σαούλ γεννήθηκε στο Μπουένος Άιρες το 1956. Σπούδασε βιολί και τραγούδι στο Ωδείο "Gilaro Gilardi" και συνέχισε σπουδές σύνθεσης και διεύθυνσης ορχήστρας στο Εθνικό Πανεπιστήμιο της Λα Πλάτα, απ' όπου αποφοίτησε με τιμητική υποτροφία.

Ξεκίνησε την καριέρα του ως αρχιμουσικός το 1979, όταν ίδρυσε το μουσικό σύνολο «Λα Πλάτα», το οποίο διηύθυνε μέχρι το 1983. Την ίδια χρονιά συγκρότησε ορχήστρα στη Σχολή Τεχνών, όπου επίσης δίδαξε διεύθυνση ορχήστρας.

Το 1984 έγινε μόνιμος μάεστρος των ορχηστρών της Tucuman και του Εθνικού Πανεπιστημίου. Το 1985 ίδρυσε την ορχήστρα νέων στο ίδιο Πανεπιστήμιο, στη Tucuman, την οποία διηύθυνε μέχρι τον Μάρτιο του 1990.

Το ντεμπούτο του το έκανε ως συνθέτης (1983-84) και κατόπιν ως μάεστρος (1985) στο θέατρο Colon στο Μπουένος Άιρες. Έκτοτε ξεκίνησε διεθνή καριέρα διευθύνοντας στις ΗΠΑ, στην Αγγλία, στην Ολλανδία, στο Βέλγιο, στην Ισπανία, στη Νότιο Κορέα, στην Ελλάδα, στην Πορτογαλία, στη Ρουμανία και στην Ιταλία. Η Βασιλική Φιλαρμονική (Λονδίνο), η Ορχήστρα του Θεάτρου Colon, η Φιλαρμονική του Μπουένος Άιρες, η Ορχήστρα Χάυντν (Μπολτσάνο, Ιταλία), η Συμφωνική Sheboygen (ΗΠΑ), η Κρατική Ορχήστρα Θεσσαλονίκης και οι Ορχήστρες Δωματίου της Λα Πλάτα και του Μάγιο είναι μερικές μόνο από τις ορχήστρες που έχει διευθύνει.

Το ρεπερτόριό του περιλαμβάνει περισσότερα από 150 έργα και εκτείνεται από τη συμφωνική ως την όπερα και το μπαλέτο, όπως οι εννιά συμφωνίες του Μπετόβεν, τα *Κάρμιντα Μπουράνα*, οι όπερες *Αίντα*, *Ναμπούκο*, *Τραβιάτα*, *Τροβατόρε*, *Κουρέας της Σεβίλλης*, *Δον Κιχώτης*, *Κάρμεν* κ.ά. Το 1994 διηύθυνε την πρώτη παρουσίαση της όπερας του Ροσσίνι *Σταχτοπούτα* στην Όπερα του Κέντρου Τεχνών της Σεούλ.

Ωστόσο ο Σαούλ έχει διακριθεί και ως συνθέτης. Έργα του έχουν παρουσιαστεί από πολλές ορχήστρες. Αξίζει να αναφερθούν οι *Μικρή συμφωνία* (πρώτο βραβείο ιδρύματος «Λα Πλάτα»), τα *Παιχνίδια και Φούγκες*, το *Ντουέτο έργο 5*, οι *Παραλλαγές για βιολί και πιάνο*, τα *Τρία τραγούδια του θανάτου που προσπάρησε*.

Για χρόνια υπήρξε καλλιτεχνικός διευθυντής της «Operama», λυρικού συνόλου με το οποίο εμφανίστηκε στις ευρωπαϊκές πόλεις. Ζει στη Βερόνα, όπου διευθύνει το Ορχηστρικό Στούντιο Scaligero. Είναι επίσης καθηγητής στο Ινστιτούτο Μουσικής «Βέρντι» της Ραβέννας (στο μάθημα των ορχηστρικών ασκήσεων).

Το κοινό και οι κριτικοί υποδέχονται με ενθουσιασμό τον Σαούλ είτε εμφανίζεται ως μάεστρος είτε ως συνθέτης.

ANTONELLA dalla POZZA

Η μετσο-σοπράνο Antonella dalla Pozza φοίτησε στο Ωδείο «Pedrollo» (τάξη της καθηγήτριας Ριγκέτι) στην πόλη Βισσέντσα. Πήρε το δίπλωμά της με τις μεγαλύτερες δυνατές διακρίσεις. Παρακολούθησε επίσης μαθήματα σκηνικής (μουσικής) παρουσίασης με τους Lajos Kosma, Shirley Verrett και Rodolfo Celetti.

Το ντεμπούτο της ως πρωταγωνίστρια έκανε στο ρόλο της Maga στην όπερα *Διδώ και Αινείας* του Πέρσελ και στο ρόλο της πρώτης mezzosoprano στην *Ωδή τη μέρα της Cecilia*.

Στο θέατρο του Λιβόρνο εμφανίστηκε ως Μαργαρίτα στο έργο *Ουίλλιαμ Ράτκλιφ* του Μασκάνι. Στο θέατρο «Verdi» της Τεργέστης ερμήνευσε τη Ζαν ντ' Αρκ στο ορατόριο *Ιωάννα ντ' Αρκ στο Ικρίωμα* του Άρθουρ Χόννεγκερ. Στο St. Gallen ερμήνευσε το ρόλο της Άμνερικς στην *Aida* του Βέρντι.

Το ρόλο της Madalena στην όπερα *Ριγκολέττο*, ερμήνευσε στα θέατρα *Rendano* της Cosenza και *Αρένα της Βερόνα*. Εμφανίστηκε συμμετέχοντας στα εγκαίνια του θεάτρου της Όπερας της Ρώμης στο έργο *Flamma* του Ρεσπίγκι και στα εγκαίνια του Θεάτρου Massimo του Παλέρμμο στην *Aida*.

Η Antonella dalla Pozza αφού τραγούδησε στο Δημοτικό Θέατρο του Treviso στην όπερα *Καβαλλέρια Ρουσικάνα* του Μασκάνι πραγματοποίησε τουρνέ στη Γαλλία και την Ισπανία, ερμηνεύοντας την Ατζουτσένα στο *Il Trovatore* του Βέρντι.

Οι ερμηνείες της υπό τη μπαγκέτα διάσημων μαέστρων της έδωσαν μεγάλη φήμη.

Οι καλλιτεχνικές της υποχρεώσεις είναι πάρα πολλές. Για τον επόμενο χρόνο έχει ήδη προσκληθεί στο Βερολίνο, στην Κατάνια, στο Palm Beach.

ΑΝΑΛΥΣΕΙΣ ΕΡΓΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

BELA BARTOK

ΡΟΥΜΑΝΙΚΟΙ ΛΑΪΚΟΙ ΧΟΡΟΙ

B. Bartok

Ο Bartok υπήρξε ένας από τους πιο σημαντικούς συνθέτες του αιώνα μας. Γεννήθηκε το 1881 στην Nagy Szent Miklos της Ουγγαρίας κοντά στην Timisoara, την εποχή της Αυστροουγγαρίας. Ήταν μαθητής του Έρκελ στη Μπρατισλάβα και του Κέσλερ στην Ακαδημία της Βουδαπέστης.

Άρχισε τη σταδιοδρομία του ως πιανίστας, αλλά τελικά τον κέρδισε η σύνθεση.

Αναγνωρισμένος διεθνώς δίδαξε από το 1940-1942 στο Πανεπιστήμιο Κολούμπια της Ν. Υόρκης. Τα τελευταία του όμως χρόνια, έχοντας ανίατη ασθένεια, τα πέρασε μέσα στη φτώχεια. Πέθανε το 1945 στην Αμερική.

Η συμβολή του στη συλλογή των δημοτικών τραγουδιών της πατρίδας του είναι σημαντικότερη. Συνέθεσε συμφωνικά έργα και έργα μουσικής δωματίου, σουίτες, το κοντσέρτο για ορχήστρα, τρία κοντσέρτα για πιάνο, για βιολί, κ.ά. Έγραψε μουσική για το θέατρο καθώς και πλήθος έργων για πιάνο.

Συνέθεσε την *Cantata Profana*, στη ρουμάνικη γλώσσα, με θέματα παρμένα από λαϊκούς σκοπούς της Ρουμανίας. Δείγμα της μουσικής του αυτής είναι και οι *ρουμάνικοι λαϊκοί χοροί* του για πλήρη ορχήστρα.

J.C.

ASTOR PIAZZOLLA

LAS CUATRO ESTACIONES PORTEÑAS

A. Piazzolla

Μέσα από το έργο του Αστόρ Πιατσόλλα, η μουσική του Μπουένος Άιρες έχει φτάσει σε τόσο εξαιρετικά επίπεδα, ώστε έχει προσελκύσει το διεθνές κοινό, προς μεγάλη έκπληξη και ευχαρίστηση όλων. Το τανγκό, δεν είναι πια έκφραση ενός τοπικού συναισθήματος, είτε σαν τραγούδι είτε σαν χορός. Ωρίμασε και εξελίχθηκε κατά τις μακρές νύχτες διασκέδασης, όπου με μουσική και τραγούδι ακούγονταν ιστορίες για έρωτες χωρίς ανταπόκριση.

Με τον ερχομό του Αστόρ Πιατσόλλα, η αυθεντική μουσική έκφραση του Μπουένος Άιρες, με το μοναδικό στυλ της, έχει μετατοπισθεί προς νέες μουσικές κατευθύνσεις.

Ο Πιατσόλλα χρησιμοποίησε σταθερά τις πηγές της Ευρωπαϊκής μουσικής με μία τεχνική, που αποκαλύπτει βαθειά γνώση της αντίστιξης, της αρμονίας και της ενορχήστρωσης. Προσάρμοσε αυτή την τεχνική σε μία καθαρή γλώσσα μεγάλης ρυθμικής ζωντάνιας. Τα έργα του ξεπέρασαν τα όρια της «λαϊκής» μουσικής, αν και δεν σταμάτησαν να είναι τέτοιας μορφής. Δεν μπορούμε όμως να τα εντάξουμε στην έντεχνη μουσική, εάν αυτό θα σήμαινε μια διανοητική προσέγγιση της μουσικής από την οποία έχει αφαιρεθεί ο ουσιαστικός λαϊκός ήχος της. Πρόκειται για καλή μουσική με κεφαλαία· κάνει την καρδιά να χτυπά, εμπλουτίζει τις αισθήσεις και ανεβάζει το πνεύμα. Το ηχητικό του ιδίωμα δεν χάνεται και γι αυτό δεν κάνει την διαχρονικότητά του ούτε παύει να είναι μία ειλικρινής έκφραση του Μπουένος Άιρες.

Η σειρά *Las Cuatro Estaciones Porteñas* συνδέεται με το αντίστοιχο έργο του Βιβάλντι *Οι 4 εποχές*, μόνο ως προς το όνομα. Ο συνθέτης μας κάνει να φανταστούμε οπασίες της πόλης, που φανερώνουν τη ζωή των ανθρώπων της και το ηγαινέλα τους σαν μία έκθεση ζωγραφικής με αντικείμενο το πέρασμα του χρόνου σε ήχους. Εν τούτοις η θλίψη, που απορρέει από ένα χειμώνα στο Μπουένος Άιρες, δεν δείχνει μελαγχολία και έρχεται σε αντίθεση με τη λαμπρότητα του καλοκαιριού της πόλης, γεμάτης με δυναμικές τάσεις και ενέργεια που ξεχειλίζει. Από την άλλη, το φθινόπωρο, που προσφέρει ηρεμία και φαντασία σε μία πόλη γεμάτη ζεστασιά και αναμνήσεις, αντιτίθεται σε μία άνοιξη, η οποία ξεσπά με ήχους από πολύχρωμες καμπάνες, ανακατωμένες με τις ρομαντικές άριες του «Porteños» και με τα αρώματα των λουλουδιών, τα οποία πλανώνται σαν να καϊδέουν τρυφερά την πόλη.

A. Lopez Iturbe

(απόδοση - μετάφραση: E. Voigtmann)

RICHARD WAGNER

ΠΡΕΛΟΥΔΙΟ ΚΑΙ ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΗΣ ΙΖΟΛΔΗΣ, ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΠΕΡΑ «ΤΡΙΣΤΑΝΟΣ ΚΑΙ ΙΖΟΛΔΗ» ΓΙΑ ΟΡΧΗΣΤΡΑ ΚΑΙ ΦΩΝΗ

R. Wagner

Η όπερα «Τριστάνος και Ιζόλδη» γράφτηκε κάτω από ειδικές συνθήκες και παίχτηκε σε πρώτη εκτέλεση το 1865 στο Μόναχο. Ο Wagner, εργαζόμενος πάνω στον κύκλο «Nibelungen», μελοποιούσε κιόλας τη δεύτερη πράξη του «Siegfried», όταν γνώρισε τη Mathilde Wesendonk. Ο άνδρας της είχε προσφέρει μεγαλόκαρδα άσυλο στον πολιτικό φυγάδα από τη Δρέσδη και για τον Wagner, η Wesendonk, όπως έγραφε ο ίδιος χρόνια ακόμη μετά τη συνάντησή της «ήταν και παραμένει η πρώτη και μοναδική του αγάπη». Η εργασία πάνω στον «Siegfried» σταμάτησε και ο «Τριστάνος» έπρεπε να γραφτεί για να λυτρωθεί ο Wagner από τη θύμηση της Wesendonk.

Η υπόθεση πάρθηκε από το ποίημα του «Τριστάνου» που έγραψε ο Gottfried von Strassburg γύρω στα τέλη του 12^{ου} αιώνα. Αναλλαγμένη από κάθε αυλικό - επικό στοιχείο του πρωτότυπου η ερωτική αυτή τραγωδία βασίζεται στο συναισθηματικό κόσμο.

Η πριγκίπισσα της Ιρλανδίας Ιζόλδη αισθάνεται μεγάλο μίσος αλλά και αγάπη για τον Τριστάνο, από τότε που αυτός σκότωσε τον αρραβωνιαστικό της Morold. Αργότερα ο Τριστάνος φέρνει την Ιζόλδη σαν υποψήφια νύφη για τον γέρο πια Μάρκο, βασιλιά της Κορνουάλλης. Η Ιζόλδη δέχτηκε την προσφορά και στην επιστροφή για την Κορνουάλλη αρχίζει το δράμα.

Η Ιζόλδη εκμυστηρεύεται στην πιστή της υπηρέτρια Brangane το ψυχικό της βάσανο και δεν βρίσκει άλλη διέξοδο από το δηλητήριο, το «ποτό του θανάτου», γιατί θέλει να πεθάνει και μαζί να πεθάνει και ο Τριστάνος. Τον καλεί κοντά της και με τα λόγια της δεν αφήνει καμιά αμφιβολία για το ποτό που θα έπιναν μαζί για να εξιλεωθεί ο Τριστάνος από το σφάλμα του.

Περιμένοντας την επίδραση του ποτού κοιτάζονται στα μάτια και ξάφνου η Ιζόλδη πέφτει στην αγκαλιά του. Η υπηρέτριά της Brangane, αντί για δηλητήριο είχε ρίξει το «ποτό της αγάπης» στο φλυτζάνι και όλα έχουν ξεχαστεί και αποδιωχθεί από τη μοιραία σύνδεση της αγάπης τους.

Στη συνέχεια περιμένει στο πάρκο η γυναίκα πια του Μάρκου, η Ιζόλδη, τον αγαπημένο της Τριστάνο, χωρίς να υπακούσει στις προειδοποιήσεις της Brangane. Ο έμπιστος του Τριστάνου, Μέλος, που έχει τυφλωθεί και αυτός από το βλέμμα της Ιζόλδης, έχει καταστρώσει το σχέδιο και τώρα ο Μάρκος στέκεται βαθιά πληγωμένος μπροστά στα ερείπια της τιμής και του γάμου του. Βουβός ακούει ο Τριστάνος το αυστηρό παράπονο του βασιλιά και σηκώνει το όπλο του για να εκδικηθεί τον Μέλο, όμως αυτός προλαβαίνει και τον πληγώνει θανάσιμα.

Ο Kurwenal, ο οπλοποιός του Τριστάνου, φέρνει τον βαριά πληγωμένο κύριό του στο πατρικό του κάστρο Kareol. Με πυρετό, ανάμεσα σε ζωή και θάνατο, περιμένει εδώ ο Τριστάνος την Ιζόλδη, η οποία ξέρει να γιατρεύει πληγές, μήπως μπορέσει να του ξαναδώσει την υγεία του. Και πραγματικά έρχεται. Μέσα σε έκσταση σέρνεται ο Τριστάνος προς το μέρος της και

αφήνει τη ζωή του στα χέρια της. Όταν όμως φθάνει ο Μάρκος, τον παρεξηγεί ο Kurwenal, πάει να τον σκοτώσει αλλά ο υπηρέτης σκοτώνεται θανάσιμα από τους στρατιώτες και πεθαίνει. Στην πραγματικότητα ο Μάρκος έχει έρθει για να ενώσει τους δύο αγαπημένους, αφού έμαθε από τη Brangane την ιστορία της αγάπης τους. Μα πολύ αργά. Η Ιζόλδη δεν τον ακούει πια. Πιστή στην απόφασή της να είναι πάντα ενωμένη με τον αγαπημένο της, πεθαίνει μετά απ' αυτόν.

Από τα πρώτα μέτρα της εισαγωγής η μελωδία του νόθου για την αγάπη πηγάζει σαν οδυνηρή ερώτηση. Ανεβαίνει σιγά - σιγά με ατελείωτο ζήλο, παθιασμένη και κορυφώνεται παρουσιάζοντας την άμετρη καταστροφή αυτής της υπεργίγνης αγάπης, που παραμορφώνεται μέσα σε ανεκπλήρωτη επιθυμία, ώσπου τελικά σβήνει στο σκοτάδι χωρίς απάντηση. Η μελωδία του νόθου συνεχίζεται εκφράζοντας την αναμονή της Ιζόλδης, το ψιθύρισμα των φύλλων, το κελάρισμα των πηγών. Νοιώθει κανείς σα να ακούγεται ο ψυχικός κι ο ορατός κόσμος, το συναίσθημα και ο χώρος. Και το αναπάντητο ερώτημα χάνεται, απαλοσβήνει μέσα στο σκοτάδι. Μέσα σε απαρηγόρητη εγκατάλειψη κρατά η Ιζόλδη στα χέρια της τον νεκρό Τριστάνο που στην αγκαλιά της άφησε τον τελευταίο ασπασμό της αγάπης του, ενώ αυτή μένει με το συνταρακτικό της παράπονο. Ακούγεται το επιθανάτιο άσμα της Ιζόλδης, καθώς ξεψυχάει.

Όμως σε λίγο το basso - κλαρινέτο παίζει την απολυτρωτική μελωδία της νοσταλγίας για το θάνατο, ανεβαίνει συνεχώς ψηλότερα και γίνεται ολοένα φωτεινότερη και λαμπρότερη στο κάλεσμα του σύμπαντος - μεταφυσική και παράλογη είναι η ουσία αυτού του θανάτου από αγάπη - του οποίου η νοσταλγική τελευταία συγχορδία σφραγίζει την αιώνια ένωση των δύο αγαπημένων σε αιώνιους, απροσμέτρητους χώρους.

Γ. Θυμής

Το θέατρο Festspielhaus του Μνάρουτ το 1876.

MANUEL DE FALLA

«ΜΑΓΙΚΗ ΑΓΑΠΗ», ΣΟΥΪΤΑ ΜΠΑΛΕΤΟΥ ΓΙΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΚΑΙ ΟΡΧΗΣΤΡΑ.

M. de Falla

Ο Manuel de Falla υπήρξε ο μόνος ανάμεσα στους πιο σύγχρονους Ισπανούς συνθέτες, στου οποίου τις δημιουργίες καθρεπίζονται, με θαυμαστό τρόπο, οι ιδιότητες που χάρισε στους Ισπανούς η χώρα τους και η ιστορία της. Ο de Falla αφομοίωσε πολύ καλά τις εικόνες και τις σκέψεις της ισπανικής λαϊκής μουσικής και τις μετέφερε στις μεγάλες φόρμες της τέχνης.

Γεννήθηκε στις 23 Νοεμβρίου 1876 στο Cadix και πέθανε στις 14 Νοεμβρίου 1946 πάνω στη μετανάστευση στην Cordoba της Αργεντινής. Στην αρχή, σαν μαθητής του Felipe Pedrell, έζησε από το 1907 για αρκετά χρόνια στο Παρίσι, όπου συνδέθηκε στενά με τους Claude Debussy, Maurice Ravel και Paul Dukas και επηρεάστηκε πολύ από τη μουσική του γαλλικού ιμπρεσιονισμού. Παρόλα αυτά ο de

Falla κρατούσε πάντα μια αληθινή άμεση επαφή με τη πατρίδα του και τη μουσική της. Τα έργα του είναι λίγα. Όμως μεταξύ αυτών βρίσκονται και συνθέσεις που ανήκουν πραγματικά στην πιο δημοφιλή συμφωνική μουσική της σημερινής εποχής.

Το κύριο έργο του de Falla βρίσκεται σε συνθέσεις για μπαλέτο, γιατί ο χορός είναι και αυτός ένα από τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα της Ισπανίας. Έγραψε τις *Νύχτες στους κήπους της Ισπανίας* για πιάνο και ορχήστρα (1916), τα μπαλέτα *Το τρίκωχο καπέλο* (1919). Η *μαγική αγάπη* είναι γραμμένη για ορχήστρα και μία φωνή (μέτζο-σοπράνο).

Αφορμή για να γραφεί το 1915 το μπαλέτο *Μαγική αγάπη* ήταν η τότε φημισμένη και πολύ αγαπητή στο λαό τσιγγάνα χορεύτρια και τραγουδίστρια Pastora Imperio. Ο υπότιτλος του λιμπρέτου του G. Martinez Sierra ήταν: *Τσιγγάνικες σκηνές από την Ανδαλουσία*.

Δύο κύρια γνωρίσματα της ισπανικής ιδιορρυθμίας καθορίζουν την υπόθεση: το πάθος και η πίστη στη μαγεία και γενικά στο μυστικισμό. Αλλά ο έρωτας νικά εδώ το μαγικό στοιχείο: Ο Carmelo και η Candelas, οι πρωταγωνιστές του μπαλέτου, διώχνουν με την αγάπη τους το κακό πνεύμα του προηγούμενου εραστή, που έχει πεθάνει. Αυτή είναι η κεντρική ιδέα του λιμπρέτου. Η σύνθεση δεν στηρίχτηκε μόνο στη σκηνική σημασία του λιμπρέτου, αλλά και στη μουσική του σημασία. Αρκετά αποσπάσματα δημιουργούν μία ενότητα, η οποία μπορούμε να πούμε ότι είναι μία χαρακτηριστική εικόνα της ισπανικής ζωής μεταφερμένης στη μουσική.

Στην αρχή, μετά την εισαγωγή, είναι η σκηνή με τους τσιγγάνους: «Η νύχτα», που χαρακτηρίζεται από το τρέμολο και από τα πιανίσιμο μοτίβα στα κόρνα και στα φαγκότα, δημιουργεί το φόντο για το εκφραστικό θέμα του όμπε. Εντυπωσιακό είναι το θέμα που εμφανίζεται πρώτα στο όμπε, στο χορό του τρόμου. Ακολουθεί μία σύντομη ρομάντσα του φαρά, που πρωτοπαρουσιάζουν οι τρομπέτες με σουρντίνα και τελειώνει με τα φλάουτα. Με τη είσοδο των εγχόρδων και βαθμιαία όλης της ορχήστρας ο χορός κορυφώνεται σε ξέφρενο διονυσιακό ξέσπασμα. Μία πολύ χαρακτηριστική επίσης κίνηση της ορχήστρας βγαίνει από το «Χορό της φωτιάς».

*Το όρθιο πιάνο
του de Falla
από το σπίτι του
στη Γρανάδα.*

Ανατολίτικα - μυστικιστικά στοιχεία του κυρίου θέματος στα κόρνα, τα οποία ενισχύονται από τη διατονική αρμονία της συνοδείας, δημιουργούν την ανάλογη ατμόσφαιρα.

Θαυμάσια είναι η ηχώ της παλλόμενης κραυγής, που ακούγεται στη συνέχεια από τα φλάουτα και που αγγίζει τα πάντα. Νομίζει κανείς ότι αισθάνεται την παράξενη και σπάνια ατμόσφαιρα των έρημων ισπανικών οροσειρών. Εδώ παρουσιάζεται ο ιδιόρρυθμος χαρακτήρας που μπορεί να έχει τόσο η ισπανική ύπαιθρος, όσο και η σύνδεσή της με τις παμπάλαιες λατρευτικές τάσεις και συνήθειες των κατοίκων της. Μία Παντομίμα, με επανάληψη του αρχικού μοτίβου της εισαγωγής με ακριβείς απαλούς τόνους, ακολουθούμενη από ένα εκφραστικό σπανιόλικο χορό της Παιχνιδιάρικης Αγάπης. Εδώ δεσπόζουν οι χαρακτηριστικές μελωδίες της σόλο - βιόλας, του κόρνου και του αγγλικού κόρνου.

Οι πρωίνες καμπάνες του φινάλε, ακολουθούμενες από την ορχήστρα σε ένα μεγαλειώδες φινάλε, υπογραμμίζουν τον θρίαμβο της αγάπης πάνω στο κακό πνεύμα, της αγάπης που χαρακτηριστικό παράδειγμα της ισπανικής λαϊκής ποίησης είναι το παρακάτω ανδαλουσιάνικο τσιγγάνικο «Τραγούδι της τρελής φλόγας»:

*Ακριβώς όπως μια τρελή φλόγα
έτσι ακριβώς είναι η αγάπη.
Την αποφεύγεις και αυτή σ' ακολουθεί.
Ακριβώς όπως μια τρελή φλόγα
έτσι ακριβώς είναι η αγάπη.
Καταραμένα νάναι τα μαύρα μάτια που την είδαν.*

ΚΡΑΤΙΚΗ ΟΡΧΗΣΤΡΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΑΙΘΟΥΣΑ ΤΕΛΕΤΩΝ
ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 18 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 2000, ΩΡΑ 21.00

Μουσική διεύθυνση : **EMIR SAUL**

Κόρνα : **ΤΡΑΪΑΝΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΔΗΣ**
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝ ΙΣΤΡΑΤΕ

B. BRITTEN : Απλή συμφωνία για ορχήστρα εγχόρδων

G. Ph. TELEMANN : Σουίτα σε φα μείζονα για δύο κόρνα, ορχήστρα εγχόρδων και κοντίνουο, Α' εκτέλεση

A. GINASTERA : Σουίτα από το μπαλέτο "Estancias", Α' εκτέλεση

N. RIMSKY-KORSAKOFF : Ισπανικό καπρίτσιο, Opus 34

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 25 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 2000, ΩΡΑ 21.00

Μουσική διεύθυνση : **ΚΑΡΟΛΟΣ ΤΡΙΚΟΛΙΔΗΣ**

Βιόλα : **LUTZ KÜHNE**

A. SCHNITTKE : Κοντσέρτο για βιόλα και ορχήστρα, Α' εκτέλεση

A. DVORAK : Συμφωνία αρ. 9 σε μι ελάσσονα, Opus 95
"του Νέου Κόσμου"

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 3 ΜΑΡΤΙΟΥ 2000, ΩΡΑ 21.00

Μουσική διεύθυνση

και σολίστ βιολιού : **RICHARD STUDT**

A. DVORAK : Τσέχικη σουίτα σε ρε μείζονα, Opus 39

W.A. MOZART : Κοντσέρτο αρ. 3 για βιολί και ορχήστρα σε σολ μείζονα, KV 216

L.v. BEETHOVEN : Συμφωνία αρ. 1 σε ντο μείζονα, Opus 21

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 10 ΜΑΡΤΙΟΥ 2000, ΩΡΑ 21.00*Μουσική διεύθυνση :* **RICHARD STUDT***Δύο πιάνα :* **ΜΕΡΟΠΗ ΚΟΛΛΑΡΟΥ
REIMA RAIJAS**

- E. ELGAR :** *Εισαγωγή και Allegro για ορχήστρα εγχόρδων, Opus 47, Α΄ εκτέλεση*
- C. SAINT-SAENS :** *"Καρναβάλι των ζώων", για δύο πιάνα και ορχήστρα*
- A. PART :** *Cantus in memoriam to Benjamin Britten, για ορχήστρα εγχόρδων και μία καμπάνα*
- G. BIZET :** *Συμφωνία αρ. 1 σε ντο μείζονα*

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 17 ΜΑΡΤΙΟΥ 2000, ΩΡΑ 21.00*Μουσική διεύθυνση :* **ΛΙΖΑ ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΥ***Πιάνο :* **ΜΑΡΙΛΕΝΑ ΛΙΑΚΟΠΟΥΛΟΥ**

- C. DEBUSSY :** *Μικρή σουίτα για ορχήστρα, Α΄ εκτέλεση*
- W.A. MOZART :** *Κοντσέρτο για πιάνο και ορχήστρα σε μι ύφεση μείζονα, KV 271*
- S. RACHMANINOFF :** *Συμφωνικοί χοροί, Opus 45, Α΄ εκτέλεση*

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 31 ΜΑΡΤΙΟΥ 2000, ΩΡΑ 21.00*Μουσική διεύθυνση :* **MAXIM SHOSTAKOVICH***Πιάνο :* **ΑΡΗΣ ΓΑΡΟΥΦΑΛΗΣ**

- D. SHOSTAKOVICH :** *Συμφωνιέτα για ορχήστρα εγχόρδων, Opus 110a*
- » : *Κοντσέρτο αρ. 2 για πιάνο και ορχήστρα σε ρε μείζονα, Opus 102*
- » : *Συμφωνία αρ. 6, Α΄ εκτέλεση*

.....

ΚΡΑΤΙΚΗ ΟΡΧΗΣΤΡΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Διευθυντής: ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΚΑΒΑΚΟΣ • **Μόνιμος Αρχιμουσικός:** ΚΑΡΟΛΟΣ ΤΡΙΚΟΠΙΔΗΣ

Α΄ ΒΙΟΛΙΑ

Κωνσταντίνος Πατσολίδης
Δημήτρης Χανδράκης
Εζράκοντες
Μίκης Μιαχιλίδης
Γιώργος Πετρόπουλος
Κορυφαίοι Α΄
Μαρία Δρούγου
Μαρία Σουέρεφ
Φάτω Θεοφάνους
Εύη Δελφινόπουλου
Κρυστάλλης Αρκαντής
Ευάγγελος Παπαδημήτρης
Αντασία Μισυρή
Μαρία Εκλεκτού
Ειρήνη Ντράγκινεβα
Γιώργος Κανδύλιδης
Εκτωρ Λάππας
Πόπη Μυλαράκη

Β΄ ΒΙΟΛΙΑ

Ανθή Τζιμα
Ντόρια Κάτσιου
Κορυφαίοι Α΄
Νικόλαος Αρκαντής
Κορυφαίοι Β΄
Μιχης Τσιτσίδης
Ιουλίτσα Γκουντιμπα
Αθανάσιος Θεοδωρίδης
Αλκίτας Τσιαφέρης
Δέσποινα Παπαστεργίου
Isabelle Both
Ευαγγελία Κουζιώφ
Κωνσταντίνος Πολυζωΐδου
Μαρία Σπανού
Λεάνδρος Μεγαλός
Μαρία Ζαχαριάδου

ΒΙΟΛΕΣ

Νεοκλής Νικολαΐδης
Lütz Kühne
Κορυφαίοι Α΄
Γεώργιος Καμένος
Παυλικέρια Σειρά
Κορυφαίοι Β΄
Νικόδημος Δέλλιος
Ειρήνη Παράλικα
Χρήστος Βλάκας
Φελίτσια Πισίκα
Κατερίνα Μητροπούλου
Αλεξάνδρα Βόλτσιτς

ΒΙΟΛΟΝΤΣΕΛΑ

Δημήτρης Πάτρας
Δημήτρι Γκουντιμπα
Κορυφαίοι Α΄
Ρένος Μπαλάς
Νικόλαος Καβάκος
Κορυφαίοι Β΄
Γεώργιος Μανώλας
Ανθή Κοντογιαννάκη
Βικτωρ Δάββαρης
Απόστολος Χανδράκης
Δημήτρης Πολυζωΐδης
Ζόραν Στέπιτς

ΚΟΝΤΡΑΜΠΑΣΑ

Γεώργιος Γράλιτσας
Λάσκαρης Θεοδωρίδης
Κορυφαίοι Α΄
Χαράλαμπος Χειμαριός
Ειρήνη Παντελίδου
Κορυφαίοι Β΄
Αναστάσιος Μαυρουδής
Ελένη Μπουλασκή
Ιωάννης Χατζής

ΦΛΑΟΥΤΑ

Πέτρος Σουζάμωγλου
Ηλίας Μακοβί
Κορυφαίοι Α΄
Νικόλαος Δημόπουλος
Γεώργιος Κιάντσος
Ιωάννης Ανωσέγκος
Κορυφαίοι Β΄
Νίκος Κοκλής

ΟΜΠΟΕ

Δημήτρης Κίτσος
Δημήτρης Σαφειρίδης
Κορυφαίοι Α΄
Νικόλαος Καλιναξίδης
Βλαντιμίρ Γκάνεβ
Κωνσταντίνος Χασιώτης
Κορυφαίοι Β΄
Θωμάς Μητριζάκης

ΚΛΑΡΙΝΕΤΑ

Κοσμάς Παπαδόπουλος
Χρήστος Γρασινίδης
Κορυφαίοι Α΄
Πόλλα Σμιθ-Διαμαντή
(κλαρινέτο)
Οθίντιου Καπλέσκου
Κορυφαίοι Β΄
Βασίλης Καρατζίδης

ΦΑΓΚΟΤΑ

Βασίλης Ζαρόγκας
Γιώργος Πολίτης
Κορυφαίοι Α΄
Μαρίνα Ηλιοπούλου

ΚΟΝΤΡΑ ΦΑΓΚΟΤΟ

Κωνσταντίνος Βαββός
Κορυφαίοι Β΄

ΚΟΡΝΑ

Εμμανουήλ Ιορδανίδης
Christian Beemelmans
Κορυφαίοι Α΄
Βασίλης Βραδέλης
Παντελής Φείζο
Κορυφαίοι Β΄
Νίκος Δραγομόνοβιτς
Κωνσταντίν Ισπράτε

ΤΡΟΜΠΕΤΣΙ

Σπύρος Παπαδόπουλος
Γρηγόριος Νέτσικας
Κορυφαίοι Α΄
Γεώργιος Αβράμωγλου
Κορυφαίοι Β΄
Ιωάννης Σισμανίδης
Δημήτρης Κουρατζίνος

ΤΡΟΜΠΟΝΙΑ

Γιώργος Κάκκορας
Αθανάσιος Ντύνος
Κορυφαίοι Α΄
Δημήτριος Νέτσικας
Φώτης Δράκος
Κορυφαίοι Β΄
Βαγγέλης Μπαλάς

ΤΟΥΜΠΑ

Γεώργιος Τηννακούδης
Κορυφαίοι Β΄

ΤΥΜΠΑΝΑ

Δημήτριος Βίττις
Βλαντιμίρ Αρανόσιεφ
Κορυφαίοι Α΄

ΚΡΟΥΣΤΑ

Κωνσταντίνος Χανής
Κορυφαίοι Β΄
Ελευθέριος Αγγουριδάκης

ΠΙΑΝΟ-ΤΣΕΜΠΑΛΟ

Μαριλένα Λακαπούλου

ΑΡΠΑ

Γεωργία Ξαγαρά

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΣ

Βασίλης Ξαγαράς

ΚΡΑΤΙΚΗ ΟΡΧΗΣΤΡΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Διευθυντής Κ.Ο.Θ.:

Λεωνίδας Καβάκος

Συμβούλιο Ειδικού Ταμείου Οργανώσεως Συναυλιών:

Πέτρος Παπασαραντόπουλος
Κωνσταντίνος Χατζηκωνσταντίνου
Χριστίνα Γρίμπα
Σπύρος Μπαρούτας
Μάνος Ρουμελιώτης

Καλλιτεχνική επιτροπή:

Μίκης Μιχαηλίδης
Δημήτρης Πάτρας
Γιώργος Πολίτης
Δημήτρης Χανδράκης

Πηγές φωτογραφιών:

Η φωτογραφία του θεάτρου του Μπαϋρώτ είναι από το βιβλίο *Ιστορία της μουσικής* τόμος 1, του Εμίλ Βυλερμόζ των εκδόσεων Υποδομή.

Η φωτογραφία του πιάνου του M. de Falla είναι από το βιβλίο *Musiker und ihre Häuser* των εκδόσεων Knesebeck, φωτ.: Christine Bastin, Jacques Evrard.

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΕΙΣΙΤΗΡΙΑ

Τα γραφεία της Κρατικής Ορχήστρας Θεσσαλονίκης στεγάζονται στη **ΜΟΝΗ ΛΑΖΑΡΙΣΤΩΝ**, Κολοκοτρώνη 21, 564 30 Σταυρούπολη, τηλ. 60.29.70, 58.91.63 και fax: 60.48.54.

Εισιτήρια προπωλούνται από το **Ταμείο της Κεντρικής Σκηνής του Κρατικού Θεάτρου Βορείου Ελλάδος** (Μέγαρο Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών), τηλ. 223.785, Τρίτη-Τετάρτη-Πέμπτη 10.00-13.00 και 18.00-20.00, Παρασκευή 10.00-13.00 και το απόγευμα της συναυλίας 19.0-21.00 από το Ταμείο της ΚΟΘ στην Αίθουσα Τελετών του Α.Π.Θ.

Πλατεία: ..... Δρχ. 3.500

Εξώστης-Πλαϊνό διάζωμα: ..... Δρχ. 2.500

Φοιτητικά: ..... Δρχ. 1.500

Επιμέλεια προγράμματος: ΑΣΠΑ ΜΑΛΤΣΙΔΟΥ

Μακέτα εξωφύλλου: ΜΕΛΙΝΑ ΜΑΛΤΣΙΔΟΥ

Φωτοσύνθεση-Φιλμ-Εκτύπωση:

'ΛΙΘΟΓΡΑΦΙΑ' Ι. Αντωνιάδης - Θ. Ψαρράς Ο.Ε.

Μοναστηρίου 242 - Τηλ: 554.116 - Fax: 553.274

Δρχ. 500

ΗΧΟΣ ΥΨΗΛΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ

Βασιλάκης

- ▶ Παπάφη 171 - Κ. Τούμπα
Τηλ.920.905 - Θεσσαλονίκη
- ▶ Παπάφη 175 - Κ. Τούμπα
Τηλ.914.243 - Θεσσαλονίκη
- ▶ Ιατρού Γωγούση 15
Σταυρούπολη - Θεσσαλονίκη
Τηλ.602.620-4
- ▶ Μ.Αλεξάνδρου 79 - Κατερίνη
Τηλ.0351/ 77.240- 2
- ▶ Μητροπόλεως 37 - Βέροια
Τηλ.0331/ 74.080-2
- ▶ Πατριάρχου Διονυσίου 4
Δράμα - Τηλ.0521 / 48.501-3
- ▶ Ανδριανουπόλεως 8
Καλαμαριά - Θεσσαλονίκη
Τηλ.418.600
- ▶ Π.Μελά 24 - Θεσσαλονίκη
- ▶ Μητροπόλεως 39 - Βέροια
Τηλ.0331/ 74.080-2

Α Ι Σ Θ α ν θ ε ί τ ε !

Με την ευγενική χορηγία της εταιρίας Βασιλάκης α.ε.